

УДК 378:373.3/5.091.12.011.3-051:78]:005.336.5
DOI <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2022.29.264255>

МАРИНА ВИШНЕВЕЦЬКА

ORCID: 0000-0001-5830-6406

Київський університет імені Бориса Грінченка

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

На основі аналізу наукових джерел схарактеризовано сутність та структуру естетичної культури майбутніх учителів музики. Розглянуто естетичну культуру майбутніх учителів музики як цілісну особистісну освіту, що виявляється в комплексності естетичної свідомості, пізнання, діяльності, уявлень та ставлень, що базується на принципах естетики. Визначено формування естетичної культури майбутніх учителів музики як цілеспрямований процес застосування спеціального методу навчання, очікуваним результатом якого є цілісне особистісне становлення кожного студента, що виявляється у комплексності естетичної свідомості, знань, діяльності, уявлень і ставлення, що ґрунтуються на принципах естетики. Обґрунтовано структуру естетичної культури майбутніх учителів музики, компонентами якої є естетичні свідомість, знання, діяльність, образ та оцінка.

Ключові слова: естетична культура, сутність культури, майбутні учителі, учителі музики

Постановка проблеми. Сучасний світ характеризується нівелюванням людських цінностей, зокрема культурних. Глобальні проблеми людства спричинені тотальною байдужістю, невихованістю, нетерпимістю тощо. Очевидно, що вказані проблеми – результат прогалин результативності освітніх процесів загалом та стану освіти кожної країни виокремлено. Тоді як поведінкою особистості керує система її цінностей, естетична культура в усій ієрархії посідає незначне місце, зважаючи на загальний рівень вихованості та культурності наших громадян. Формування естетичної культури – завдання родинного та шкільного освітніх просторів. У закладах загальної середньої освіти таку місію виконують учителі музичного мистецтва. Отже, рівень сформованості естетичної культури підростаючого покоління залежить від рівня сформованості естетичної культури вчителів, зокрема вчителів музики. Зазначені якості формуються як складник їхньої професіограми – у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що вчені розглядають естетичну культуру майбутніх учителів як складову більш загального поняття – педагогічної культури як суб'єктивно детермінованої системи цінностей, культурно-педагогічних знань, норм поведінки, які практично реалізуються у процесі розвитку людини, що сприяють реалізації здібностей учнів, розвитку морально-світоглядних якостей особистості через реалізацію певних педагогічних умов навчання у закладах вищої освіти (І. Пашенко, Ю. Смаковський, Т. Мартинюк, А. Лесик (2018), Н. Косінська (2017) та ін.).

Відповідно, музична культура, якщо йдеться про майбутніх учителів музичного мистецтва, є важливим видом професійної культури – професійною якістю, що передбачає здатність сприймати музичну спадщину через призму художньо-естетичного змісту музичних творів. Така культура спрямовуватиме педагогічну діяльність на ретрансляцію музичного досвіду на основі ціннісного сприйняття, реалізацію власної творчості на основі здобутків музичного мистецтва (Н. Косінська (2017)). Тому музична культура в контексті підготовки майбутніх учителів музики у закладах вищої освіти трактується В. Черкасовим (2021) як складне динамічне явище, що інтегрує знання, уміння та навички з основних музикознавчих дисциплін; досвід різних видів музичного виконавства; рівень розвитку інтелектуальних та творчих здібностей учнів; готовність до активної музично-творчої діяльності та примноження цінностей музичного мистецтва.

Отже, музична культура включає вокально-виконавчу культуру як свою складову, зосереджену на конкретному музичному інструменті.

Мета – на основі аналізу наукових джерел схарактеризувати сутність та структуру естетичної культури майбутніх учителів музики.

Задля досягнення мети було використано такі **методи дослідження**: аналіз, синтез та узагальнення наукової інформації, отриманої із наукових джерел щодо вивчення проблематики сутності та структури естетичної культури майбутніх учителів музики; наукова інтерпретація тлумачень ключових понять дослідження («культура», «естетична культура»); групування, класифікація та моделювання структури естетичної культури майбутніх учителів музики тощо.

Виклад основного матеріалу. З метою уточнення сутності та структури поняття «естетична культура майбутніх учителів музики» докладно проаналізуємо його розуміння сучасними дослідниками. Сутність поняття вокально-виконавчої культури визначається поєднанням особистісних та професійних якостей, до яких відноситься здатність емоційно сприймати музику, усвідомлювати її художньо-образний зміст та виявляти здатність цінувати її як естетичне явище, опановувати вокальні прийоми у процесі вокально-виконавчої діяльності, спрямованої на формування духовності, емоційно-естетичного розвитку особистості (Косінська, 2017). Зокрема, сутність фортепіанно-виконавчої культури вчителя музики сприймається як сукупність особистісних якостей (знань, навичок, цінностей, умінь), що визначаються фортепіанно-виконавчою культурою суспільства, освоєваних конкретним педагогом, здатним передавати ці набуті компетенції своїм учням (Лінь, 2017).

На наш погляд, вокально-виконавська культура є складовою естетичної культури майбутніх учителів музики, оскільки конкретизує їхню професійну компетентність у контексті оволодіння певним стилем, характером виконання музичного твору, що визначається насамперед вокально-виконавськими здібностями студентів.

Уточнюючи вид мистецтва, Я. Ігнат'єва (2019) стосовно майбутніх учителів музики в різних аспектах характеризує поняття «музично-естетична культура особистості», розглядаючи його як:

1. Динамічний інтегратор особистісного виховання, що виявляється у формуванні музично-естетичних знань, у розвитку естетичних почуттів та музично-естетичних уподобань, що становлять комплекс методичних знань щодо музично-естетичного виховання дітей та молоді та вміє застосовувати їх у майбутній професійно-педагогічній та мистецько-естетичній діяльності.

2. Особистісну якість педагога-музиканта, що формується в процесі музично-естетичної діяльності, формуючи емоційно-ціннісне ставлення до музики та музичне мислення, уяву, загалом компоненти музично-естетичної свідомості.

3. Ядро формування особистості майбутнього вчителя музики, її системний компонент професійної культури, що визначає готовність до навчальної діяльності відповідно до високих духовних цінностей, гуманістичних ідеалів, що реалізується через ціннісне ставлення учнів до майбутньої професії, мистецтва, особистість учня та себе.

4. Систему поглядів та відношення особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва до особливостей професії педагога-музиканта, яка охоплює зміст та сутність його професійної діяльності та визначає цілі та засоби навчання, регламентує поведінку особистості у професійній, художній, естетичній та соціально-культурній діяльності (Ігнат'єва, 2019).

На наш погляд, незалежно від такого багатопланового трактування поняття «музично-естетична культура майбутнього вчителя музики», її детальна характеристика дозволяє комплексно представити вказаний педагогічний феномен як особистісну якість, так і систему установок, як концепція інтеграції.

Естетична культура майбутніх учителів музики з урахуванням їхньої професійної діяльності характеризується як:

1) цілісна, всебічна освіта особистості, що характеризується глобалізацією естетичного світогляду, рівнем естетичного виховання та розвитку, витонченим естетичним смаком, естетичним сприйняттям та ціннісними відгуками на твори музичного мистецтва, а також створенням естетичних цінностей у житті та мистецтва (Черкасов, 2021).

2) особистісна інтегрована освіта (Сопіна, 2016);

Дослідники в основному вдаються до опису традиційного компонентного складу (його інтерпретації) особистісних утворень, якісних характеристик майбутніх учителів музичного мистецтва (компетентність, майстерність, культура):

– ціннісно-мотиваційний, художньо-пізнавальний, особистісно-діяльнісний складники (Бухнієва, Банкул, 2021);

– мотиваційно-вибагливий, емоційно-чуттєвий, пізнавально-раціональний, оціночно-орієнтаційний, креативно-діяльнісний компоненти (Побережна, 2001);

– мотиваційний, пізнавальний, діяльнісний, рефлексивний (Поліхроніди, 2021);

– емоційно-ціннісний, духовно-світоглядний, творчо-діяльний (Ігнат'єва, 2019);

– мотиваційно-ціннісний, пізнавальний, творчий та активний (Тань, 2019);

– емоційно-ціннісний, пізнавальний, рефлексивно-діяльнісний компоненти (Коновальчук, 2010; Агейкіна-Старченко, Чорна, 2021).

У той же час ціннісно-мотиваційний компонент (мотиваційно-ціннісний; емоційно-ціннісний тощо) особистісних утворень, якісних характеристик майбутніх учителів музики характеризується позитивною спрямованістю їх особистісних перетворень; набором професійних мотивів; системою художньо-музичних цінностей, особистісних смислів; змістом, якістю, динамікою емоцій та почуттів майбутніх учителів стосовно своєї професії; потребами та соціальними установками на активну

пізнавальну діяльність у галузі музичного мистецтва, творчим саморозвитком, ціннісно-поважним ставленням; патріотичними почуттями, прагненням національного ідеалу; ціннісним ставленням до української культурної спадщини; емоційним ставленням до особливостей різних національних музичних культур та загалом до професії вчителя музики. Дослідники експериментально довели необхідність формування цього компонента у майбутніх учителів музичного мистецтва засобами національної, духовної культури, заснованої на основних засадах регіональних традицій: на прикладі Китаю, Подунав'я (О. Бухнієва, Л. Банкул (2021), Я. Ігнат'єва (2019), М. Коновальчук (2010), Т. Агейкіна-Старченко, Н. Чорна (2021), С. Тань (2019)).

Когнітивно-пізнавальний компонент (художньо-пізнавальний, духовно-світоглядний та ін.) зазначеного типу культури формується на основі комплексу знань у галузі музичної педагогіки та комплексу знань про сутність твору педагога-музиканта, особливостей музично-педагогічної діяльності, спілкування – основ професійної спрямованості особистості в освітньому середовищі загальноосвітніх установ та системи формування музично-естетичних цінностей; усвідомлення його історико-стилістичних особливостей; вирішення питань аналізу та інтерпретації музичних творів з урахуванням специфіки музичної роботи у школі; використання спеціальних науково-методичних, інформаційно-бібліографічних та ін. джерел із музики (О. Бухнієва, Л. Банкул (2021), Я. Ігнат'єва (2019), М. Коновальчук (2010), Т. Агейкіна-Старченко, Н. Чорна (2021), С. Тань (2019)).

Третій компонент формування особистісних утворень, якісних характеристик майбутніх учителів музики – операційно-діяльний (особистісно-діяльний, творчо-діяльний та ін.) – поєднує сферу методологічної необхідності професійних умінь, навичок та умінь для успішного виконання професійної діяльності; сприяє залученню студентів до активної та цілеспрямованої участі у різних видах музичної діяльності, органічному переходу отриманих знань, умінь та навичок у особисте надбання кожного; передбачає художньо-естетичну активність майбутніх учителів музики у музично-педагогічній діяльності та в її рамках як самореалізацію у художньо-творчій діяльності (О. Бухнієва, Л. Банкул (2021), Я. Ігнат'єва (2019), М. Коновальчук (2010), Т. Агейкіна-Старченко, Н. Чорна (2021), С. Тань (2019)). Необхідною умовою формування естетичної культури у майбутніх учителів музики, наприклад, у Китаї, є глибоке вивчення своїх природних музичних здібностей (Тань, 2019).

Тому традиційна структура естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва передбачає формування компонентів за схемою: «мотив → знання → дія».

Варто зазначити, що в залежності від типу культури майбутніх учителів музики вчені виділяють часом кардинально різні компоненти цієї особистісної властивості. На думку Х. Лінь (2017), теоретична модель фортепіанної виконавської культури майбутнього вчителя музики має такі складники:

1. Естетичний: емоційне ставлення особистості до фортепіанної культури; система естетичних суджень та уподобань, оцінка ставлення до фортепіанних жанрів, стилів, творів, інтерпретацій, композиторів, музикантів-виконавців та інших носіїв фортепіанної культури.

2. Інформативний: сукупність знань, пов'язаних із фортепіанною культурою суспільства.

3. Емпірико-гностичний: практичне знання музичних мов, жанрів та стилів фортепіанної виконавської культури суспільства, системи графічної фіксації музичних творів.

4. Художньо-технічний: здатність особистості вирішувати завдання звукотворчості, виразної інтонаційної мови та віртуозних ефектів звукового оформлення тексту музичного твору відповідно до вимог естетики, художнього змісту, авторського задуму, загалом – відповідно до вимог фортепіанної та виконавської культури.

5. Музично-педагогічний: усвідомлення культурного призначення та культурологічних завдань освітнього процесу, знання педагогічних засобів їх вирішення (Лінь, 2017).

Такий розгорнутий компонентний склад, на наш погляд, служить більш конкретному розумінню складності та відповідальності закладів вищої освіти за результат формування естетичної культури майбутніх учителів музики.

Нам імпонують наукові погляди дослідників на структуру естетичної культури майбутніх учителів музики через призму основних категорій естетики: свідомість, знання, діяльність, виховання, ставлення, задоволення тощо:

1. Естетична свідомість: ідеали, смаки, погляди та поняття (Черкасов, 2012); естетичні сприйняття, смак, потреби, інтереси, почуття; художньо-творчі здібності та художнє мислення (Косінська, 2018); здатність до естетичного сприйняття та оцінки дійсності та мистецтва; управління естетичними цінностями та орієнтаціями (естетичні погляди, смаки, інтереси, потреби, ідеали, уявлення, переживання, емоції, почуття, переконання) (Сопіна, 2016); естетичні почуття, потреби, інтереси, смаки, ідеали (Ігнат'єва, 2019).

2. Естетична діяльність: праця, побут, спілкування, суспільне життя та дозвілля (Черкасов, 2021); естетична сторона діяльності взагалі, зокрема виконавсько-музична та творча діяльність щодо

створення творів мистецтва та інших естетичних цінностей (Косінська, 2018); естетичні мотиви вибору естетичної діяльності – безпосередня естетична дія в результаті функціонування системи естетичних умінь і навичок (усвідомлення, прагнення до естетики вдосконалення, самовдосконалення та самореалізації, формування активного досвіду естетичної діяльності в мистецтві, праці, поведінці, у відносинах між людьми) (Сопіна, 2016).

3. Естетичне виховання: засобами різних мистецтв (музики, художньої літератури, живопису, хореографії, архітектури, театру, кіно та ін.) (Черкасов, 2021); педагогічні принципи такого виховання та самовиховання (Косінська, 2018).

4. Естетичне ставлення: до навколишнього (Черкасов, 2021); до діяльності та мистецтва (Косінська, 2018); до музики та формування професійної музично-естетичної компетентності (Ігнат'єва, 2019).

5. Естетичне задоволення: від процесу творчості, що стимулює подальший інтерес до того чи іншого виду діяльності (Черкасов, 2021).

6. Естетичне знання: галузі естетики, різні мистецтва (Косінська, 2018); знання про загальні естетичні закономірності та категорії, загальну та естетичну культуру особистості, особливості естетичного розвитку людини, знання в галузі художньої культури (Сопіна, 2016).

Дослідники (Л. Беземчук, В. Фомін (2020)) надають безперечного значення формуванню особистісних якостей майбутніх учителів музики у процесі професійної підготовки:

- індивідуальним психологічним особливостям (емоційність, образне мислення, творча уява);
- музичним здібностям (почуття метроритму, агогіка та динаміка); голос, виразний погляд, ефектні жести та міміка; вільне володіння вокально-виконавчою технікою;
- творчим здібностям (цікава інтерпретація вокальних творів); художньо-змістовне художнє виконання вокальних творів;
- здатності розробляти педагогічні та оригінальні культурно-просвітницькі проекти; створенню власних оригінальних інтерпретацій вокальних творів;
- креативному образу; зі смаком підбраному одягу, зачісці та аксесуарам відповідно до створеного сценічного образу;
- професійно-творчій, емоційно-толерантній, методично-інформативній манері спілкування з колегами та учнями.

На наш погляд, зазначені особисті якості суттєво доповнюють і конкретизують сутність та структуру естетичної культури майбутніх учителів музики.

Аналіз та узагальнення наукових джерел Я. Ігнат'єва (2019)), Н. Косінська (2018), Л. Побережна (2001), Я. Сопіна (2016), В. Черкасов (2021)) також показав, що дослідники згодні у трьох позиціях:

1. Усі компоненти естетичної культури майбутніх учителів музики взаємопов'язані та взаємозумовлені.

2. Рівень естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва безпосередньо впливає на формування духовного світу учнів, розвиток їх творчих здібностей, загалом формування цього та інших видів культури у школярів.

3. Саме в процесі професійної підготовки майбутніх учителів музики має формуватися високий рівень їхньої естетичної культури.

У результаті аналізу, синтезу, зіставлення та узагальнення наукових джерел ми виділяємо такі компоненти естетичної культури майбутніх учителів музики. Схарактеризуємо їх докладно, а саме: естетичну свідомість, пізнання, діяльність, образ та ставлення.

1. Естетична свідомість, тобто естетичні:

- мотиви свідомого набуття необхідних художньо-педагогічних знань, умінь, навичок та досвіду – компетенцій – для подальшого кваліфікованого виконання професійних обов'язків; вибір того чи іншого музичного твору та формату заходу для його подання студентами;
- потреби активної творчої та пізнавальної діяльності у галузі музичного мистецтва; творчий саморозвиток та самовдосконалення як подальший приклад для студентів в естетичних устремліннях;
- зацікавленість у здійсненні професійної та творчої діяльності, заснованої на новаторстві, патріотизмі, національних музичних традиціях тощо;
- сприйняття музичної спадщини з погляду естетики, конструктивного аналізу, доцільності використання у процесі додаткової музичної освіти та естетичного виховання школярів;
- цінності щодо відбору художньо-музичних ідеалів-зразків, формування естетичних та музичних уподобань з метою популяризації їх для школярів в освітньому процесі майбутньої професійної діяльності;
- погляди та переконання щодо організації всіх видів діяльності за принципами краси та гармонії;

– емоції та почуття позитивного характеру та готовність до їх ретрансляції в установах загальної середньої освіти засобами художньо-музичної діяльності.

2. Естетичні знання щодо:

- естетики як науки, різновидів мистецтва, зокрема музичного мистецтва;
- сутності професійної діяльності вчителя музики як носія естетичної культури;
- методів навчання, виховання та розвитку творчих здібностей студентів у контексті додаткової музичної освіти;
- змісту, принципів, форми, методи та засоби особистісного самовираження та перспективного формування естетичної культури у учнів загальноосвітніх установ.

3. Естетична діяльність як:

- вміння навчати учнів загальноосвітніх закладів принципам естетики на прикладах адекватного спілкування;
- володіння методами та прийомами естетичного вираження у процесі музично-професійного виконавства;
- готовність здійснювати естетичне виховання учнів загальноосвітніх установ у майбутній професійній діяльності шляхом інтеграції різних видів мистецтва (музики, живопису, художньої літератури, хореографії, театру, кіно та ін.);
- вміння організувати естетичний розвиток творчих здібностей учнів загальноосвітніх установ у майбутній професійній діяльності;
- особиста естетична та творча діяльність через художньо-музичне самовдосконалення, самореалізацію, створення творів музичного мистецтва та інших естетичних цінностей;
- естетизація особистого, суспільного життя та дозвілля через естетику особистого спілкування, зокрема у сучасних соціальних мережах;
- музично-естетичне просвітництво засобами сучасних соціальних мереж;
- активний досвід естетичної діяльності у мистецтві, праці, поведінці, у людських відносинах, що розкриває естетично значущі результати кожної сфери діяльності;
- активна творча діяльність у закладах вищої освіти та в особистому житті, заснована на прояві творчих та музичних здібностей, оскільки вони апріорі мають бути у майбутніх педагогів цієї професії;
- здатність ретранслювати музичну компетентність у майбутню професійну діяльність з урахуванням ціннісного сприйняття музичних творів;
- активну та цілеспрямовану участь у різних видах музичної діяльності, органічний перехід отриманих знань, умінь та навичок у особисті активи на основі норм естетики та загальної культури;
- вміння та готовність аналізувати та інтерпретувати музичні твори з урахуванням специфіки майбутньої музичної роботи в школі;
- активне створення естетичних цінностей у житті та мистецтві;
- здатність виявляти творчі здібності до розробки педагогічних та оригінальних культурно-просвітницьких проектів; створення власних оригінальних інтерпретацій музичних творів.

4. Естетичний образ – творчий і життєво професійний – як приклад зовнішнього вигляду та поведінки, відповідно до створеного сценічного образу; толерантна, естетична та інтелектуальна манера спілкування.

5. Естетичне ставлення (оцінка): до довкілля, до майбутньої професійної діяльності, творчості та мистецтва, національних традицій, зокрема музики; ціннісне ставлення до себе та інших; виявив здатність до оцінки естетичних явищ (рис. 1).

Компоненти зазначеної структури взаємопов'язані та взаємозумовлені, утворюючи цілісне особистісне становлення особистості майбутнього вчителя музики.

Очевидно, що будь-яка якість особистості, її особистісне становлення повинні пройти складний і тривалий шлях формування (лат. *formo* – вид, форма) – «підкріплення поведінки, що максимально наближається до бажаного» (Шапар, 2007); тип розвитку особистості, зміни, вдосконалення динамічної та функціональної структури особистості, передусім її змісту під впливом зовнішніх впливів; дії зі значенням «формувати» – стати носієм певних якостей, набути форм завершеності, визначеності; становище певної форми (Авшенюк, Прохур, 2013); «створення чогось (думки, характеру, відносини тощо)»; розвитку (Морозов, 2000) та ін.

Аналіз наукових джерел сучасних дослідників показав, що процес формування естетичної культури майбутніх учителів музики є:

- цілеспрямованим, послідовним розвитком та вдосконаленням усіх його складових в органічній єдності; процес, спрямований на виконання цього завдання, для чого необхідна розробка педагогічної технології, що є комплексом взаємопов'язаних компонентів, форм і методів безперервного естетичного

впливу на учнів в умовах їх навчання і будується за принципами культурного, особистісного, холистичного і системного підходів (Сопіна, 2016);

Рис. 1. Структура естетичної культури майбутніх учителів музики

– єдністю основних цілеспрямованих процесів в умовах професійної підготовки (Я. Сопіна (2016));

– проникнення ідей, концепцій, принципів, підходів до естетичного знання та культури (на прикладі Китаю) в систему підготовки вчителів музики, що дозволяє їм опанувати не тільки спеціальні естетичні знання, а й органічно пов'язувати їх з мистецтвом музики, що сприяє формуванню естетично розвиненої особистості вчителів музики, естетизації його свідомості, світогляду та практичної музично-педагогічної діяльності (Тань, 2019).

Висновки. Таким чином, дослідники виділяють формування естетичної культури майбутніх учителів музики як складний, концептуально обґрунтований, цілеспрямований процес. На основі аналізу наукових джерел названих авторів розглядаємо естетичну культуру майбутніх учителів музики як цілісну особистісну освіту, що виявляється в комплексності естетичної свідомості, пізнання, діяльності, уявлень та ставлень, що базується на принципах естетики. Визначаємо формування естетичної культури майбутніх учителів музики як цілеспрямований процес застосування спеціального методу навчання, очікуваним результатом якого є цілісне особистісне становлення кожного студента, що виявляється у комплексності естетичної свідомості, знань, діяльності, уявлень і ставлень, що ґрунтуються на принципах естетики. Нами обґрунтовано структуру естетичної культури майбутніх учителів музики, компонентами якої є естетичні свідомість, знання, діяльність, образ та оцінка.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у науковому обґрунтуванні концепції формування естетичної культури майбутніх учителів музики у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти з визначенням педагогічних умов та моделі ефективності її реалізації, підтвердженої експериментально.

Список використаних джерел

- Авшенюк, Н. М., Прохур, Ю. З. (2013). *Українсько-англійський навчальний словник з педагогіки*. Київ: Педагогічна думка.
- Агейкіна-Старченко, Т. В. (2016). Актуальні проблеми навчання, виховання та розвитку учнів загальноосвітньої школи. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 44, 145-148.
- Агейкіна-Старченко, Т., Чорна, Н. (2021). Реалізація педагогічних умов формування готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів музичного мистецтва. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 1 (23), 51-58. Взято з <http://psv.udpu.edu.ua/article/view/232757/6.pdf>
- Беземчук, Л. В., Фомін, В. В. (2020). Формування методичної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі педагогічної практики. *Professional Art Education*, 1 (1), 43-49.
- Бухнієва, О. А., Банкул, Л. Д. (2021). Питання організації музичного виховання школярів. *The 3rd International scientific and practical conference – Topical issues of modern science, society and education* (с. 424-429) October 3–5, 2021. Kharkiv.
- Ігнат'єва, Я. В. (2019). Формування музично-естетичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 5 (92), 97-107.

- Коновальчук, М. (2010). *Розвиток творчості молодших школярів: система літературних завдань*. Київ: Шкільний світ.
- Косінська, Н. Л. (2017). Сутнісна характеристика сценічно-образної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки. *ScienceRise. Pedagogical Education*, 10, 4-8. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/texsped_2017_10_3
- Косінська, Н. Л. (2018). Принципи та підходи до формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*, 3, 43-48.
- Лінь, Х. (2017). *Формування фортепіанно-виконавської культури майбутніх учителів музики*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Суми.
- Побережна, Л. Л. (2001). *Розвиток естетичної культури студентів музичнопедагогічних факультетів засобами української музики*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Київ.
- Поліхроніді, А. Г. (2021). *Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти*. (Дис. канд. пед. наук). Одеса.
- Морозов, С. М. (Уклад.). (2000). *Словник іношомовних слів: 10000 слів*. Київ: Наукова думка.
- Сопіна, Я. (2016). Деякі концептуальні підходи до формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах професійної підготовки. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*, 1 (16), 111-115.
- Тань, С. (2019). Критерії та показники сформованості естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР. *Наукові записки кафедри педагогіки*, 44, 308-317.
- Черкасов, В. (2012). Вплив толерантності на формування естетичної культури молоді. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*, 106, 121-128.
- Черкасов, В. (2021). Формування музично-естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами фестивального руху. *Наукові записки*, 192, 26-31.
- Шапар, В. Б. (2007). *Сучасний тлумачний психологічний словник*. Харків: Прапор.
- Pashchenko, I., Smakovsjkyj, J., Martynjuk, T., Lesyk, A. (2018). Pedagogical Culture of Future Teachers of Musical Art: A Methodological Investigation. *Journal of History Culture and Art Research*, 7 (1), 55-64.

References

- Aheykina-Starchenko, T. V. (2016). Aktualni problemy navchannya, vykhovannya ta rozvytku uchniv zahalnoosvitnoyi shkoly [Actual problems of education, upbringing and development of secondary school students]. *Suchasni informatsiyni tekhnolohiyi ta innovatsiyni metodyky navchannya v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problemy [Modern information technologies and innovative teaching methods in training specialists: methodology, theory, experience, problems]*, 44, 145-148 [in Ukrainian].
- Aheykina-Starchenko, T., & Chorna, N. (2021). Realizatsiya pedahohichnykh umov formuvannya hotovnosti do profesynoho samorozvytku maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Implementation of pedagogical conditions for the formation of readiness for professional self-development of future music teachers]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelya [Problems of modern teacher training: coll. of science works]*, 1 (23), 51-58. Retrieved from <http://psv.udpu.edu.ua/article/view/232757/6.pdf> [in Ukrainian].
- Avshenyuk, N. M., & Prokhor, YU. Z. (2013). *Ukrayinsko-anhliyskyy navchalnyy slovnyk z pedahohiky [Ukrainian-English educational dictionary of pedagogy]*. Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].
- Bezemchuk, L. V., & Fomin, V. V. (2020). Formuvannya metodychnoyi kompetentnosti maybutnoho vchytelya muzychnoho mystetstva v protsesi pedahohichnoyi praktyky [Formation of methodological competence of the future music teacher in the process of pedagogical practice]. *Professional Art Education [Professional Art Education]*, 1 (1), 43-49 [in Ukrainian].
- Bukhniyeva, O. A., & Bankul, L. D. (2021). Pytannya orhanizatsiyi muzychnoho vykhovannya shkolyariv [The question of the organization of musical education of schoolchildren]. In *The 3 rd International scientific and practical conference – Topical issues of modern science, society and education* (pp. 424-429). Kharkiv [in Ukrainian].
- Cherkasov, V. (2012). Vplyv tolerantnosti na formuvannya estetychnoyi kul'tury molodi [The influence of tolerance on the formation of aesthetic culture of youth]. *Naukovi zapysky Kirovohrads'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka [Scientific Notes of Volodymyr Vinnichenko Kirovohrad State Pedagogical University]*, 106, 121-128 [in Ukrainian].
- Cherkasov, V. (2021). Formuvannya muzychno-estetychnoyi kul'tury maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva zasobamy festyval'noho rukhu [Formation of musical and aesthetic culture of future music teachers by means of festival movement]. *Naukovi zapysky [Scientific Notes]*, 192, 26-31 [in Ukrainian].

- Ihnatyeva, YA. V. (2019). Formuvannya muzychno-estetychnoyi kultury maybutnikh vchyteliv muzychnoho mystetstva [Formation of musical and aesthetic culture of future music teachers]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiya, teoriya i praktyka [Personal spirituality: methodology, theory and practice]*, 5 (92), 97-107 [in Ukrainian].
- Konovalchuk, M. (2010). *Rozvytok tvorchosti molodshykh shkolnyariv: systema literaturnykh zavdan [Development of creativity of younger schoolchildren: a system of literary tasks]*. Kyiv: Shkilnyy svit [in Ukrainian].
- Kosinska, N. L. (2017). Sutnisna kharakterystyka stsenichno-obraznoyi kultury maybutnikh vchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi vokalnoyi pidhotovky [An essential characteristic of the stage-figurative culture of future music teachers in the process of vocal training]. *ScienceRise. Pedagogical Education*, 10, 4-8 [in Ukrainian].
- Kosinska, N. L. (2018). Pryntsyipy ta pidkhody do formuvannya stsenichno-obraznoyi kultury maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u protsesi vokalnoyi pidhotovky [Principles and approaches to the formation of stage-figurative culture of future music teachers in the process of vocal training]. *Muzychne mystetstvo v osvitolohichnomu dyskursi [Musical art in educational discourse]*, 3, 43-48 [in Ukrainian].
- Lin, KH. (2017). *Formuvannya fortepianno-vykonavskoyi kultury maybutnikh uchyteliv muzyky [Formation of piano performance culture of future music teachers]*. (Extended abstract of PhD diss.). Sumy [in Ukrainian].
- Pashchenko, I., Smakovskiy, J., Martynjuk, T., & Lesyk, A. (2018). Pedagogical Culture of Future Teachers of Musical Art: A Methodological Investigation [Edagogical Culture of Future Teachers of Musical Art: A Methodological Investigation]. *Journal of History Culture and Art Research [Journal of Historical Culture and Art Research]*, 7 (1), 55-64 [in Turkey].
- Poberezhna, L. L. (2001). *Rozvytok estetychnoyi kul'tury studentiv muzychnopedahohichnykh fakultetiv zasobamy ukrayinskoyi muzyky [Development of aesthetic culture of students of music-pedagogical faculties by means of Ukrainian music]*. (Extended abstract of PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Polikhronidi, A. H. (2021). *Pidhotovka maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do profesiynoyi diyal'nosti v umovakh inklyuzyynoyi osvity [Preparation of future music teachers for professional activities in the conditions of inclusive education]*. (PhD diss.). Odesa [in Ukrainian].
- Morozov, S. M. (Comp.). (2000). *Slovnnyk inshomovnykh sliv: 10000 sliv [Dictionary of foreign words: 10,000 words]*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Shapar, V. B. (2007). *Suchasnyy tlumachnyy psykholohichnyy slovnnyk [Modern explanatory psychological dictionary]*. Kharkiv: Prapor [in Ukrainian].
- Sopina, YA. (2016). Deyaki kontseptualni pidkhody do formuvannya estetychnoyi kul'tury maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v umovakh profesiynoyi pidhotovky [Some conceptual approaches to the formation of the aesthetic culture of future music teachers in the conditions of professional training]. *Naukovyy visnyk Melitopol's'koho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu [Scientific Bulletin of the Melitopol State Pedagogical University]*, 1 (16), 111-115 [in Ukrainian].
- Tan, S. (2019). Kryteriyi ta pokaznyky sformovanosti estetychnoyi kul'tury maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v KNR [Criteria and indicators of the formation of aesthetic culture of future teachers of musical art in the People's Republic of China]. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky [Scientific Notes of the Department of Pedagogy]*, 44, 308-317 [in Ukrainian].

VYSHNEVETSKA M.

Boris Hrynchenko University of Kyiv, Ukraine

ESSENCE AND STRUCTURE OF AESTHETIC CULTURE OF FUTURE MUSIC TEACHERS

In the article based on the analysis of scientific sources, characterizes the essence and structure of the aesthetic culture of future music teachers. Researchers single out the formation of the aesthetic culture of future music teachers as a complex, conceptually grounded, purposeful process. The scientific views of researchers on the structure of the aesthetic culture of future music teachers were analyzed through the prism of the main categories of aesthetics: consciousness, knowledge, activity, education, attitude, satisfaction, etc. The aesthetic culture of future music teachers is considered as a holistic personal education, which is manifested in the complexity of aesthetic consciousness, cognition, activity, ideas and attitudes, which is based on the principles of aesthetics. As a result of the analysis, synthesis, comparison and generalization of scientific sources, we identified the following components of the aesthetic culture of future music teachers. We characterize them in detail, namely: aesthetic consciousness, cognition, activity, image and attitude. Personal qualities that significantly complement and specify the essence and structure of the aesthetic culture of future music teachers are indicated. The formation of the aesthetic culture of future music teachers is determined as a purposeful process of applying a special teaching method, the expected result of which is the holistic personal development of each student, which is manifested in the complexity of aesthetic consciousness, knowledge, activities, ideas and attitudes based on the principles of aesthetics.

Keywords: *aesthetic culture, essence of culture, future teachers, music teachers*

Стаття надійшла до редакції 01.05.2022 р.